

מתורתו של צדיק אביך ועקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת השי"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת ויצא תשפ"ג

לקרא עליו אלהיו, שעשה רצונו, דמי שאינו עושה רצון ה' אינו נקרא אלהיו, דאם הוא אלהיו למה אינו מקים מצותיו, כמו שנאמר (מלאכי א ו) 'ואם אב אני איה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי'. עוד מבקש הצדיק הזה [וכו.]. וכל אשר תתן לי עשור אעשרנו לך, זהו הנדר, כל מה שיחנן אותו ה' חכמה וממון ינהה ממנו לאחרים, והכל לשמו יתברך, וזהו לך:

(פיתוחי חותם פרשת ויצא)

הנהגות לבעל תשובה

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). בראשית היא רומזת על התשובה כאמור. והנה אמרו רבותינו ז"ל (שער רוח"ק תיקון יז), 'תשובה ראשי תבות תענית שק ואפר בכי הספד, כי השוב צריך לקים דברים אלה הנרמזים במלת 'תשובה'. תחלה צריך להתענות, לפי שכל גרוי יצר הרע ופתויו באדם הוא מחמת רבוי אכילה ושתיה, כי על ידי אכילה ושתיה שלא כהגן מתחמם גופו של אדם ונעשה מדור ליצר הרע, וכמעט שכל העברות הם באים על ידי רבוי אכילה ושתיה (ברכות כט: לב.), שאם הגוף היה חלש אין בו כח לעשות עברה אבל בהיותו חזק ושבוע תמיד מצא מין את מינו ונעור, זהו רצון היצר הרע, וכשאדם רודף כי אם אחר תאוות הגוף הנשמה אינה מאירה בו והגוף הולך ומתגבר, לכן אין רפואה לאדם כי אם מעוט אכילה ושתיה, כי בזה תהיה נשמתו מאירה בו ויצר הרע אינו מתגבר עליו:

ובכל דוכתי בדברי רבותינו ז"ל ובספרי המוסר פלם מזהירים על מעוט אכילה ושתיה, כי אין רפואה לאדם ואין עבודה שלמה כמו זה. וכתב הראב"ד ז"ל (בעלי הנפש, שער הקדושה) שהממעט באכילתו נחשב לו כתענית. ודרשו רבותינו ז"ל (תענית יא.), לעולם ידאה אדם כאלו קדוש שרוי בתוך מעיו, שנאמר (הושע יא ט) 'בקרבה קדוש'. לפי שאין דבר גורם קדושה לאדם כמו מעוט אכילה, דעל זה נאמר (יבמות כ.) קדש עצמך במותר. ואזהרת האכילה היא שירחיק עצמו ממיני מטעמים ומיני מתיקה שיהיה ממעט בהם בתכלית, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (גיטין ע.) סעדה שהנאתה משך ידך הימנה. ולא יהיה שבע הרבה אפלו מהמאכלים שאינם מתוקים וכו'.

לכן בעל תשובה שרצה לשוב מחטאיו, תחלת כל הוא התענית, שלפי שרוב העברות שבידו באו לו מרוב מאכל ומשתה, לפיכך צריך תחלה להתענות שיתמעט חלבו ודמו שגברו עליו תחלה עד שחטא, עכשו צריך למעט אותם. ועוד, בלי הכנעת הגוף לא שיק שישוב בתשובה שלמה, לכן תחלת כל היא התענית, ואז בזה ימצא הגוף מכנע וראוי לעבודה:

לבישת שק לתקן גאוותו בלבושים מפוארים

עוד, צריך בעל תשובה ללבש שק, וזה תקון מה שהיה מתנאה ומתנאה במלבושים נאים ומפוארים לעשות רצון יצרו, כי מצד רבוי אכילה ומלבושים נאים

חובת הזהירות בקדושת בית הכנסת

ויחלם והנה שלם מצב ארצה וכו' (בראשית כח יב). אפשר לרמז על בית הכנסת, דראה יעקב אבינו עליו השלום בתי כנסיות שעתידים בני ישראל להתפלל בהם, וראה שבתי כנסיות של מטה יש כנגדן בתי כנסיות מכונות למעלה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (זוהר ח"ב נט:.) דכל מקום קדשה למטה יש כנגדו למעלה. והנה שלם גימטריא שתי פעמים היכל, לרמז על היכל של מטה והיכל של מעלה, וזהו שאמר מצב ארצה וראשו מגיע השמימה, הוא היכל כנגד היכל, והנה מלאכי אלקים עלים ויודים בו לקבל תפלותיהם של ישראל, אחר כך והנה ה' נצב עליו, לקבל התפלה:

הקב"ה יושב בביהכנ"ס המכוון כנגדו לקבל התפילה

ואפשר דלזה רמז הנביא (חבקוק ב כ) 'וה' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ, בא להזהיר בני ישראל, כשיכנסו להיכל מלכו של עולם שהיא בית הכנסת, דעו ובינו שיש בית כנסת מכוננת כנגדה למעלה שבה יושב הקדוש ברוך הוא לקבל התפלה. ועל זה צריכים להתנהג בקדושה יתרה, ויבושו ויכלמו ורעדה תאחזם, שלא ישיחו שיחת חלין ולא יתעסקו בשום דבר אפלו בדברי תורה זולת בתפלה בכונה מכוננת: וזהו שאמר וה' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ, 'הס' גימטריא 'היכל', ועוד, 'מפניו כל הארץ' ראשי תבות גימטריא 'היכל'. והכונה, 'וה' בהיכל קדשו', דהינו בשעת התפלה שישאל יושבים בהיכל שהיא בית הכנסת הרמז בראשי תבות 'מפניו כל הארץ', כיון שהקדוש ברוך הוא יושב בהיכל שנגדו למעלה, התקן עצמך למה שרמז בהיכל שהוא 'הס' גימטריא של 'היכל', דהינו הס שלא להזכיר שום דבר זולתי התפלה, וזהו שסמך לזה 'תפלה לחבקוק' (שם ג א):

(מחשוף הלבן פרשת ויצא)

הצדיק מתפלל שתשאר נשמתו נקיה

וטהורה

וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש. ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלקים (שם פסוקים כ-כא). בא לרמז, דהצדיק הזה, כיון שכל מגמתו לעבד את ה' ביום ובלילה בעבודה רבה, נתרא שמה יתגבר עליו יצרו ויבטלו חס ושלום מעבודת ה' ויחטיאו, ולפיכך הוא נודר לה' שיהיה בעזרו עד שתחזור נשמתו למקומה הראשון. וזהו שאמר וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך, שהיא עבודת ה' ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש, כדי שלא אתבטל מעבודתו, ושבתי בשלום אל בית אבי, דהינו שתחזור נשמתו נקיה, שלמה, ושבתי אל בית אביה כנענריה. אז, כשיהיה כך, והיה ה' לי לאלקים, ראוי

(ישעיה ו י) 'ושוב ורפא לו, ויאירו בו נפשו ורוחו ונשמתו, וישבו אליו המלאכים שהיו מלוין אותו, וזהו שאמר הכתוב (שם נז יח) 'דרכיו ראיתי וארפאהו, דהינו הדרכים שעשה בעל התשובה שהם חמשה דברים הרמוזים בראשי תבות 'תשובה, וכן נמי 'דרכיו יש בה חמשה אותיות לרמז על חמשה דברים הנזכרים:

וזה רמזה לנו תורתנו הקדושה בתחלתה, **בראשית ברא אלקים וגו', בראשית** היא התשובה כמו שאמרנו לעיל, וכשישוב בתשובה צריך לקים חמשה דברים הרמוזים בראשי תבות של 'תשובה, וכשמקימם אזי יאירו נפשו ורוחו ונשמתו בהם, וזה רמז לה פעמים 'אור' שנקתבו בפרשה ראשונה דבראשית:

(גנזי המלך, תיקון התשובה אות ח)

צדיק ירדוף אחר האמת

והנה שלשה דברים אלה, אף על גב דהם מורים דקיומם תלוי בזולת, דהינו שהאמת צריך אדם להיות דבריו עם בני אדם באמת ומשאו ומתנו באמת, והמשפט דהינו צריך לעשות משפט לבני אדם באמת שלא ישא פני דל ולא יחדר פני גדול רק בצדק ויפטר, והשלום לעשות שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, מכל מקום צריך לקים תחלה שלשה דברים אלה בגופו ואחר כך יקיים בזולתו. וכך הוא הקיום שיקיים בגופו, תחלה הוא יקיים מדת האמת, וקיומה הוא, לפי שיצר הרע מתעה האדם בדרך שקר ומלמדו כי אם שקר, ויצר הטוב מנחה האדם בדרך אמת ומעמידו על האמת, ופשוט לעין כל אפלו בעיני הרשעים שדברי יצר הרע שקר ודברי יצר הטוב אמת, לכן צריך האדם לרדף אחר האמת, כמו שאמר הכתוב (תהלים טו ב) **ודבר אמת בלבבו, ואמרו 'בלבבו' ולא 'בלבו'** מורה על שני לבות שיש באדם, שהם יצר הרע ויצר הטוב, ויצר הרע דרכו לדבר שקר ויצר הטוב דרכו לדבר אמת, על זה אמר דוד המלך עליו השלום שיאחז צדיק דרכו של יצר הטוב ויהיה דובר אמת [וכו']:

(גנזי המלך, תיקון התשובה אות ו)

היצר מתגבר באדם ומחטיאו, וכדאמרינן גבי סוטה (סוטה ח:) היא קשטה עצמה לעברה המקום נולה. וזה אפשר רמזה לנו התורה (דברים כב יא) 'לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו, דתבת 'שעטנז היא אותיות 'שטן עו' (ראה עין חיים שער ח פ"ו), כי על ידי לבישת שעטנז השטן שהוא יצר הרע עז על האדם ומתגבר עליו, ורמז נמי על מלבושים נאים שיתרחק האדם מהם כדי שלא יתגבר יצרו עליו, וזהו 'לא תלבש שעטנז, דהינו לא תלבש מלבוש שהשטן עז ומתגבר עליך בשבילו, והינו מלבושים נאים:

והינו שאמרו רבותינו ז"ל (מ"ק יז), אם רואה אדם שייצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירים אותו וילבש שחורים, דהמלבוש המכער הלב נכנע בו:

ועל זה אמר יעקב אבינו עליו השלום (בראשית כח כ) 'ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש', דהיה לו לומר 'ונתן לי לחם ובגד' ותו לא, אלא הוא הדבר אשר דברנו, דלא שאל יעקב אבינו עליו השלום כי אם 'לחם לאכל' להספקה דוקא, לא להתענג רק לקיום הגוף לעבודתו יתברך. והכי נמי לא שאל כי אם 'בגד ללבש' כשאר העם, דרך לבישה דוקא ולא דרך התקשטות, כדי שלא יתגאה יצרו עליו. לכן השב בתשובה, תחת אשר היה מגביר פח יצר הרע במלבושים נאים, עתה ששב צריך ללבש שק:

יתפלש באפר וידבה בבכיה

עוד, צריך בעל התשובה להתפלש באפר, וזה תחת אשר היה מעדן ורוחץ וסך גופו. עוד, צריך בעל תשובה להרבות בבכיה, וזה תחת אשר היה שמת בדבר עברה. ועוד, דעל ידי בכי מהרה תקבל תשובתו, ואפלו חס ושלום נגזר עליו גזר דין, על ידי בכיה יקרע גזר דין, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות לב:): כל השערים נגללו חוץ משערי דמעה:

יעשה הספד על הראשונות

עוד, צריך בעל תשובה לעשות הספד, וההספד הוא החרטה שיתחרט על מעשים רעים שעברו עליו, (ותוהא) [ויתתה] על הראשונות ויאמר איך עברו על נפשו מים הידונים, ועל ידי החרטה מתכפרים עונותיו יותר. וכשמקים חמשה דברים אלו שהם רמוזים בראשי תבות של 'תשובה, אז עליו נאמר

חידה שבועית: מה כתב רבינו לרמז במה שביקש יעקב אבינו ע"ה 'ונתן לי לחם לאכל' – מדוע

הדגיש לאכול? (נא לכתוב תשובה קצרה ומתומצתת).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון

למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבור אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

פרשת דברים:

ה' שמואל ליבערמאן מאנסי נ.י.

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוזן האביר יעקב זי"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".

